

Společenství Romů na Moravě o.s.

Výroční zpráva

za rok 2002

Francouzská 84, 602 00, Brno, Tel: 545 246 645-7, fax: 545 246 674
Email: srnm@srnm.cz, www.srnm.cz

Výroční zpráva Společenství Romů na Moravě za rok 2002

Zpráva se zabývá vyhodnocením činnosti SRNM za rok 2002 a to v činnosti Ústředí organizace a jednotlivých článků organizace v regionech.

1. Činnost Ústředí

I v roce 2002 směřovala činnost Ústředí především k udržení chodu celé organizace, k zabezpečení její činnosti po stránce organizační, finanční a metodické. Oproti roku 2001 došlo zcela evidentně ke zlepšení v programovém a systematickém naplňování programů integrace Romů do společnosti podle zadání, daných Dohodami s donátory, kteří pro tento program poskytli finanční prostředky.

Na základě výsledků státní kontroly a kontroly finančního ředitelství v tomto roce a zjištěných závad byly nastoleny mechanismy plnění jednotlivých programů tak, aby k dříve zjištěným závadám nedocházelo. Přestože tento směr je důsledně a vytrvale uplatňován vůči regionálním organizacím, některé nedostatky nadále přetrvávají. Ukazuje se jako nezbytnost zavést funkci metodika, jehož hlavním úkolem by bylo metodické sledování a pomoc regionálním organizacím. Na tomto úkolu se již pracuje v roce 2003 a transformace organizace na O.P.S. je toho součástí.

Tato transformace měla být uskutečněna do konce roku 2002. Tento úkol se nepodařilo splnit, neboť se ukázalo, že problémy s jeho splněním jsou náročnější než se předpokládalo. Transformace je však již připravena v tomto okamžiku k registraci na rejstříku obecně prospěšných společností.

Organizace se stále potýká s nedostatky minulosti:

a) Zneužití finančních prostředků bývalým předsedou organizace v Ostravě, Petrem Horváthem už v roce 2000, bylo v závěru roku již došetřeno do konečného stadia. V lednu 2003 se obžalovaný nedostavil bez omluvy k soudu a teprve koncem března 2003 okresní soud v Ostravě vyslovil rozsudek ve výši 3,5 roku nepodmíněně pro obžalovaného. Rozsudek v tomto okamžiku nenabyl právní moci. Zpronevěřené finanční prostředky ve výši 250.000 Kč budou po obžalovaném vymáhány občansko - právní cestou.

b) Stále ještě jsme se v průběhu minulého roku museli vypořádávat s dluhy, které jsme měli v důsledku státních kontrol a s nimiž jsme se musely vypořádat okamžitě, jinak bychom nemohli vůbec úspěšně pokračovat. To poněkud omezovalo účinnost naší práce.

c) Největší nedostatky nyní zůstávají v činnosti regionálních organizací, což samo o sobě je jen přirozený důsledek neobyčejné obtížnosti práce tohoto charakteru: organizačně zvládnout odloučené organizace. Je to problém nedostatku finančních prostředků a někdy a někde i nedostatek aktivity a odpovědnosti ze strany regionálních organizací. Tento nedostatek také spočívá v obtížné komunikaci. O nápravu usilujeme a to: - zavedením počítačů a e-pošty do reg. org.

- zavedením funkce metodika pro řízení reg. org.

Je možno uvést i pozitivní rysy fungování naší organizace:

- zavedla mechanismy, které v podstatě do značné míry omezují zneužití finančních prostředků a jejich negativní působení,
- je silnou občanskou a romskou organizací na celostátní úrovni a mající dosti výrazný vliv na celém území Moravy,
- působí a pracuje ve všech oblastech naplňování programu integrace Romů do společnosti a to v oblasti kulturní, vzdělávací a výchovné, sociální, provozuje

právní a sociální poradnu už delší dobu a je vydavatelem celostátního romského týdeníku Romano hangos. Žádná romská organizace s tak širokým rejstříkem činností a na tak širokém prostoru v této republice neexistuje.

- SRNM se získala pověst důvěryhodné organizace, která důrazně a často i tvrdě prosazuje práva Romů ve společnosti, při čemž nepodléhá nepřiměřené zaujatosti za každou cenu. Má dobré postavení mezi Romy a na úřadech státních i přijatelné postavení v samosprávách,
- SRNM má už své postavení i na mezinárodní úrovni.

To jsou pozitiva, která nelze pominout, která byla také tvrdě vybojována v dlouhých letech práce aktivistů i profesionálních pracovníků organizace. Takový dosažený stav by bylo hříchem a neuvážeností narušovat.

Okolnost, že organizace je zralá k provedení transformace na obecně prospěšnou společnost je dobrým znamením a předzvěstí koncepční profesionální práce na poli občanského přístupu k řešení problematiky integrace Romů do společnosti.

Pokud jde o hospodaření organizace:

Organizace v minulém roce získala téměř 6 mil. Kč pro své programy. To je téměř na stejné úrovni s rokem předcházejícím. Situace v minulém roce byla příznivější o to, že některé finanční prostředky přecházejí do dalšího roku, tedy do roku 2003. Jedná se o částku 1 937.554 Kč.

Přehled o situaci jednotlivých regionálních organizací je přiložen. Na první pohled je zřejmo, jak která organizace byla aktivní tím, jaké prostředky samostatně byla schopna získat. Organizace, v tomto směru zcela pasívní byly N.Jičín, Bruntál a Šternberk.

Vysokou míru aktivity tentokrát projevila organizace Frýdek-Místek, která získala téměř 200.000, dále Ostrava se svými 113.000 a Olomouc s 95.000.

Ústředím byly organizace dotovány takto:

Ostrava	268.985	
Šternberk	778.358	
Olomouc	175.752	
Frýdek-Místek	1.039	
Nový Jičín	54.285	
Bruntál	44.302	
Celkem	1 322.721	Ústředí dotovalo reg. organizace.
	+ 407.800	získaly organizace samy

-----
1 730.521 celkem přišlo do organizací, to je 29 % z celkového rozpočtu.

Tento poměr je třeba v následujícím roce podrobit zevrubnému zkoumání.

2. Organizační struktura SRNM:

Ústředí je tvořeno:

- **Oddělení výchovy a vzdělávání romských dětí v rámci mimoškolní činnosti.**

Vedoucí: Mgr. Severová Marcela, t.č. na mateřské dovolené

Bc. Michaela Killarová, současná vedoucí,

Irena Bagárová, t.č. na mateřské dovolené, pracuje však na dohodu – styk se školami a romskými asistenty, vedení kroužků dětí

Polyak Jan - koordinátor hudební sekce, pracovní poměr

Danara Meluzínová, t.č. na mateřské dovolené

+ další pracovníci na dohody o provedení činnosti na vedení kroužků

- **Ekonomické oddělení:**

Vedoucí: Ing. Zuzana Holomková

Ing. Monika Obrová – ekonomické služby (není zaměstnanec)

- **Právní a sociální poradna:**

Vedoucí: Arpád Šaray – pracuje na Dohodu

Zdenka Císařová – přijata jako absolventka na trvalý pracovní poměr

Mgr. Zajda Miroslav – právník, poskytuje právní služby (není zaměstnanec)

- **Redakce Romano hangos:**

Šéfredaktor: Ing. Holomek Karel – není zaměstnanec, poskytuje redakční služby za úhradu

Redaktoři: Gejza Horváth

Roman Růžička – poskytují oba redakční služby za úhradu

Kateřina Danyiová – redaktorka, zaměstnankyně

Jana Kabeláčová – redaktorka, zaměstnankyně

- **Předseda Společenství do založení O.P.S.:** Ing. Holomek Karel – vykonává jako čestnou funkci

Asistentka předsedy: PhDr. Frámová Evelýna – pracuje na Dohodu do konce dubna 03,

Irena Růžičková – přijata jako absolventka do trvalého pracovního poměru – od 1.5.03 jako asistentka.

Regionální organizace:

- Ostrava – Marie Holubová, předsedkyně – Dohoda

- Frýdek-Místek – Vladimír Horváth, předseda, dočasně rezignoval, čestný předseda

- Koky Miroslav, současný zastupující předseda

- Vozňáková Marie – zaměstnankyně

- Nový Jičín – Jan Gašpar – předseda – čestný

- Bruntál – Kandra Dušan – čestný předseda

- Olomouc – Somsiová Jiřina – čestný předseda

- Somsí – v roce 2002 a částečně 2003 zaměstnanec

- Šternberk – Gábor Jan – čestný předseda

3. **Výchova a vzdělávání romských dětí v oblasti mimoškolní:**

Z tabulky zdrojů příjmů SRNM za rok 2002 je možno v rámci Ústředí připomenout tyto projekty, jimiž byly podpořeny aktivity SRNM ve prospěch dětí:

MMB - volný čas dětí	90.000
- prevence kriminality	72.000
NROS – vzdělávání	93.905 - v dalším roce bude využita i pro reg. org. částka 1 106.945 Kč
Open Society Fund – vzdělávání	30-882 - pro příští rok zůstává k využití 19.178 Kč

Projekt „**Volnočasové aktivity dětí a mládeže z romských komunit**“ byl zaměřen především na uspořádání letních táborů pro děti a mládež v celkem 6 organizacích SRNM (v Brně, Ostravě, Bruntále, Novém Jičíně, Olomouci a Šternberku) v celkovém počtu 201 dětí a na činnost komunitních klubů a center dětí a mládeže nabízejících zájmové vzdělávání dětem převážně romských vyloučených komunit.

Projekt „**Společenství**“ podpořil činnost komunitních centrech v sedmi základních organizacích SRNM a to zejména mimoškolní činnost, doučování, šíření informací o doučování, sociální poradenství atd.

Oba tyto projekty se tedy svou činností částečně překrývaly.

Projekt podpořený Magistrátem města Brna byl zaměřen na aktivity dětí a mládeže především v oblasti sportu, uspořádání sportovních a kulturních akcí a to zejména mezinárodního fotbalového utkání mezi brněnskými Romy a Romy ze Skrabského na Slovensku a také na poskytování informačního servisu (oblast právní, sociální, školství, vzdělávání, monitoring tisku apod.).

Open Society Fund podpořil projekty **Bešaviben – hudební sekce SRNM** a projekt **„Podpora vzdělávání romských dětí a mládeže“**, který pokračuje až do července tohoto roku a projekt **„Divadlo hrou“**. Projekt **„Bašaviben“** si kladl za cíl podpořit děti a mládež z romského prostředí k hudebnímu vzdělávání. Obsahem projektu bylo zajištění provozu hudební zkušebny pro mladé začínající romské a smíšené skupiny, realizace výuky hry na hudební nástroje, propagace hudebních skupin a jejich podpora v účasti na hudebních festivalech a přehlídkách atd.

Projektem **„Podpora vzdělávání romských dětí a mládeže“** jsme chtěli podpořit vzdělávání romských dětí. Hlavní činnost spočívá v následujících aktivitách:

- zajištění dostupnosti informací týkajících se vzdělání rodičům a dětem
- vysvětlení významu vzdělání a podpoře hodnoty vzdělání, motivaci ke studiu
- pomoci rodičům a dětem při výběru vhodného středního vzdělání a zajištění administrativně – technické podpory při přijímacím řízení
- zajištění doučování a přípravy na přijímací řízení

Momentálně tento projekt pomáhá cca 20 dětem a je v něm zapojeno 17 studentů Pedagogické fakulty MU.

Projekt **„Divadlo hrou“** byl zacílen na činnost divadelní sekce SRNM a to zejména na nacvik divadelního představení Zvířátka a petrovští, které mělo premiéru 10.6.2002 v Muzeu romské kultury a sklízelo úspěchy na různých přehlídkách dětského divadla. Tento projekt dále pokračuje jako drtivá většina našich projektů i v letošním roce, kdy děti nacvičují představení Chlapeček a užitečná věc.

Projekt **„Drom ki e godži – Cesta ke vzdělání“** podpořený NROS se začal realizovat od října 2002, významná část finančních prostředků bude tedy využita letos. Projekt se soustřeďuje na rozvoj komunitní práce, soustavnou práci s dětmi v zájmových kroužcích, podporu vzdělávání a další související činnost. Tento projekt je realizován nejen v Brně, ale i ve všech dalších organizacích SRNM.

Činnost v brněnské organizaci v oblasti dětí a mládeže se soustředila především na:

- 1) pravidelnou činnost v kroužcích

Hudební sekce: vedoucí p. Jan Polyák, nástrojová výuka (kytara, baskytara, bicí, housle, saxofon), hudební zkušebna, odborné pedagogické vedení skupiny Funky Zkušebna. Děti vystupují na všech akcích SRNM v Brně, zvlášť významná byla účast na Django festu.

Divadelní sekce: vedoucí p. Simona Peková, herečka, obsahem je nácvik divadelního činoherního představení s dětmi, jejich všestranný rozvoj zaměřený na estetiku, pohyb, osvojení správné výslovnosti apod. Soubor Divadlo hrou byl několikrát oceněn na přehlídkách a to jak laickou, tak odbornou veřejností.

Sportovní sekce: Především je třeba zmínit činnost klubu AC Roma, jehož vedoucím je p. Josef Rafael, který trénuje dvě mládežnická družstva a je členem družstva mužů. Jak děti, tak dospělí dosahují vynikajících výsledků a účastní se řady turnajů (Tobro generation cup 2002 1. místo, Šlapanice cup- 2. místo, Hungar cup – 3 místo) a několik turnajů také pořádají (Guláš cup, Vánoční turnaj Naděje atd.).

- 2) doučování a přípravu na přijímací zkoušky ve spolupráci s Pedagogickou fakultou MU
- 3) šíření informací o vzdělávání (vzdělání na SŠ, VŠ, kurzy, školení apod.), spolupráce s Multikulturním kabinetem katedry sociální pedagogiky na PdF MU, Školským úřadem atd.
- 4) informační servis pro další organizace SRNM
- 5) jednorázové akce – Den Romů, Den dětí – vystoupení kouzelníka, turnaje ve fotbale pro děti i dospělé (Zimní turnaj Naděje, turnaj na Den dětí, Guláš cup), Mikulášská a vánoční besídka, Djangofest apod.
- 6) tábory a rekreační pobyty – v RS Spolana Varvažov a v Hodoníně u Kunštátu

Pokud jde o regionální organizace je možno zhodnotit jejich činnost takto:

V roce 2002 byly některé organizace velmi aktivní, co se týče získávání dalších zdrojů pro financování své rozsáhlé činnosti. Nejvýznamnější z hlediska rozsahu a poskytnuté finanční částky byl projekt dotovaný z nadace NROS částkou téměř 1 000 000,-. Předmětem projektu byla komunitní centra a jejich činnost. Projekt byl realizován ve dvou lokalitách, ve Šternberku a v Olomouci. Ve Šternberku šlo o rekonstrukci budovy, určené jako komunitní centrum s pozdějším zaměřením na aktivity romských dětí, zejména romské školky. V Olomouci bylo skromně zrekonstruováno a vybaveno středisko dětí a mládeže zaměřené na sportovní a kulturní činnost. Dále byl v rámci tohoto projektu uspořádán letní tábor v DDM Pohořany.

Aktivity v rámci projektu – Šternberk

1) Rekonstrukce budovy pro komunitní centrum

Cílem bylo získat budovu, kde bude realizována romská školka a další aktivity (volnočasové aktivity pro děti a mládež, fitcentrum, denní školka, klubová činnost) určené početné romské komunitě ve Šternberku. Díky uskutečnění této rekonstrukce byla zkvalitněna činnost s dětmi a dospělí získali prostor, kde se mohou shromažďovat a neformálně řešit společné problémy a závěry pak jednotně prosazovat. Dobrým výsledkem také je, že díky naší organizaci a podpoře NROS (za spoluúčasti MŠMT a nadace Via) byla ve Šternberku opravena budova, která byla v havarijním stavu. Tento fakt je ukázkou toho, že i romská nevládní organizace může být užitečným a rovnoprávným partnerem pro město.

2) Uspořádání letního tábora pro děti v RS Radíkov u Olomouce

SRNM se snažilo dopřát dětem zejména se sociálně slabých rodin sportovní, kulturní a společenské vyžití během prázdnin.

3) Výchov dětí v jízdě na koni

4) Poznávací výlet pro děti

V rámci akce „Poznej svou vlast“ byl realizován jednodenní výlet dětí do Aquacentra v Hradci Králové spojený s prohlídkou města.

5) Slavnostní otevření a zahájení provozu komunitního centra

Cílem bylo seznámit širokou veřejnost s aktivitami SRNM a ukázat možnosti, které jsou tím dány místní komunitě Romů v rámci jejich zapojení do života ve městě.

6) Zahájení provozu posilovny

7) Výtvarný a naučný kroužek

Práce v kroužku byla zaměřena na práci dětí s přírodními materiály, seznámení s výtvarnými technikami (např. kresba, malba..), zdokonalování v ručních pracích

8) Fotbalové turnaje na venkovních hřištích

Obsahem této aktivity je minikopaná mužů od 18 do 35 let. Uskutečnila se přátelská utkání s mužstvy Olomouce, Přerova a Prostějova na fotbalovém stadionu ve Šternberku.

9) Květinový jarmark

SRNM se zapojilo do Květinového jarmarku pořádaného městem. Děti se zúčastnili programů v dětském koutku a SRNM pro ně pronajalo skákací hrad.

10) Sportovně – turistický kroužek

Děti se vydávaly na pravidelné vycházky do okolní přírody, účastnily se kolektivních her, soutěží v přírodě, poznávaly okolí Šternberku.

Aktivity realizované v rámci projektu – Olomouc

1) Romská pouť na Svatý kopeček u Olomouce

Cílem bylo aktivní zapojení Romů do dění v církvi, jejich účast na životě církve a slavnostech pořádaných církví.

2) Výtvarný kroužek

Kroužek byl zaměřen na rozvoj výtvarných schopností dětí a jejich estetického cítění.

3) Hudební a taneční kroužek

V tomto kroužku byly cíleně rozvíjeny a kultivovány hudební a taneční schopnosti romských dětí.

4) Kroužek vaření a pečení

Práce v kroužku byla zaměřena na přípravu tradičních romských jídel, seznámení se s kuchyněmi ostatních zemí, se základy stolování a zdravé výživy.

5) Výlet do Dvora Králové

Obsahem tohoto výletu byla návštěva Safari v Dvoře Králové, kde děti poznávaly zvířata a pěstovaly s k nim kladný vztah.

6) Výlet Pustevny – Trojanovice – Rožnov

Šlo o poznávací výlet s cílem seznámit děti s historií a přírodními krásami jejich vlasti. V rámci výletu děti navštívily skanzen v Rožnově pod Radhoštěm a Pustevny.

7) Letní tábor pro děti a mládež v Pohořanech

SRNM umožnilo dětem ve věku 6 – 15 let kulturní, společenské a sportovní vyžití spojené se zážitky v přírodě během letních prázdnin.

8) Fitcentrum

Cílem byla podpora fyzické a duševní kondice dětí, mládeže i dospělých v nově vybudovaném centru v Olomouci.

Výsledky a vyhodnocení projektu

Cílem bylo založení romského komunitního centra ve Šternberku a jeho následná práce a dále posílení aktivit s dětmi a mládeží v centru v Olomouci. Tohoto cíle bylo beze zbytku dosaženo. Zejména ve Šternberku vedl tento projekt k posílení prestiže naší organizace mezi Romy a to díky konkrétním aktivitám konaným v rámci tohoto projektu, jako byly aktivity pro děti a mládež, romská školka ve spolupráci s Charitou a také práce s dospělými (fitcentrum, fotbal atd). Došlo rovněž k posílení našeho postavení na radnici. Také v Olomouci došlo k zlepšení činnosti střediska a ke zkvalitnění všech jeho aktivit. Přínosem tohoto projektu je také angažované občanské zapojení Romů do života měst Šternberk a Olomouc a snížení vyčlenění romské komunity ze života obce. To má za důsledek vytvoření rovnovážného partnerského vztahu mezi obcemi a zástupci Romů. Celkem bylo uspořádáno v rámci tohoto projektu 17 různých aktivit, kterých se v průměru účastnilo 40 – 50 dětí nebo dospělých. Po ukončení projektu bude program dále pokračovat, budeme ho hradit z jiných zdrojů.

Po Šternberku a Olomouci nejvíce finančních prostředků na svou bohatou a záslužnou činnost získala **organizace SRNM ve Frýdku – Místku**. Celkem tato částka činí 199 800,-. Částku 112300,- získala organizace od nadace **Open Society Fund** a byl z ní financován projekt **integrace Romů a romského komunitního centra**. Zbytek finančních prostředků (87 500,-) byl získán z **Městského úřadu Frýdek – Místek**. V této organizaci proběhly následující aktivity:

Romský ples (účast cca 70 osob), fotbalový turnaj pro děti a mládež Rom Cup 2002 (účast 6 družstev), Den her a soutěží (pro cca 80 dětí), Dětský den (soutěže pro cca 60 dětí), fotbalový turnaj romských družstev (účast 10 fotbalových mužstev z Moravy) s hrami a soutěžemi pro děti, Romský slavík (přišlo soutěžit 75 dětí, do finále postoupilo 12 dětí), Finále Romského slavíka, návštěva Muzea romské kultury, Mikulášská nadílka (zúčastnilo se 150 dětí, akce byla zorganizována ve spolupráci s Českým červeným křížem FM a Klubem Nezbeda-Charita Frýdek-Místek). Na řadě akcí kromě pracovníků SRNM pomáhali také dobrovolníci z Frýdku- Místku.

Dále se podařilo otevřít ve spolupráci s Městským úřadem ve Frýdku-Místku objekt prádelny a sprch určené pro obyvatele přístřeší na ul. Míru a dalších přilehlých ulic.

Důležitou činností této organizace byla také školka pro romské i české děti, kam docházely dvě romské pedagogické asistentky. Tato činnost bude pokračovat i v roce 2003 v jiném objektu, protože je o ni velký zájem. Denně do školky docházelo 10-15 dětí ve věku 3-7 let.

Pravidelnou činností byl výtvarný kroužek a doučování.

Další velmi úspěšnou organizací byla **Ostrava**. Celkem získala 113 000,-, z čehož 45 000,- byla dotace **OSF na komunitní centrum**, kde se koná bohatá mimoškolní činnost, pracuje zde učitel jako pomocník pro rodinu (jak se s dětmi učít, komunikace se školou apod.) a sociální pracovník pomáhající Romům řešit otázky sociální a právní. Dále podpořilo činnost této pobočky v oblasti **integrace menšin Statutární město Ostrava**. Byly uskutečněny následující akce a činnosti (realizované v komunitním centru): výtvarný a modelovací

kroužek, hudební kroužek, divadelní kroužek, přírodovědný a zeměpisný kroužek, ruční práce, kroužek vaření, sportovní kroužek, počítačový kroužek, doučování. Z jednorázových akcí musíme jmenovat vánoční a mikulášskou besídku, oslavy dne dětí, tábor v RS Holčovice atd.

Také organizaci v **Olomouci** se podařilo získat další finanční zdroje. Její činnost podpořilo **město Olomouc** částkou v celkové výši 95 000,-, z které byl hrazen fotbalový turnaj, výlet v rámci projektu prevence kriminality a tábor pro děti ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí konaný v DDM Pohořany. Dalšími aktivitami byly: Mikulášská – vánoční besídka pro děti ze zájmových kroužků při SRNM, kroužek vaření a pečení (vaření tradičních romských jídel, seznámení s pravidly stolování atd), turistický kroužek (výlety do okolí Olomouce, stanování v přírodě, tábornické znalosti), fotbalový kroužek (pro 14 dětí a 15 dospělých), posilovna (každodenně využívaná mládeží i dospělými), výtvarný kroužek (vyhledávání talentů, rozvoj výtvarného citění), hudební kroužek (romské písně, výuka kytary a hry na klávesy) a několik výletů např. na Svatý kopeček u Olomouce. Další aktivity byly uskutečněny v rámci projektu podpořeného z NROS a jejich popis byl zmíněn výše.

Ve **Šternberku** zůstaly ještě značné finanční prostředky z projektu podaného na **Know How Fund** z roku 2001. Tyto prostředky byly použity za rozvoj činnosti komunitního centra. Ve spolupráci s Oblastní charitou Šternberk byl v komunitním centru provozován sociální stacionář a nultý ročník pro děti z romských a sociálně slabých rodin mateřská škola Jiloro. V komunitním centru je nutné ještě zmínit posilovnu, hojně využívanou dětmi i dospělými a výtvarnou činnost. Blíže je činnost ve Šternberku popsána v souvislosti s grantem od NROS.

Bohužel, letos se nepodařilo získat žádné další finanční prostředky (mimo prostředků z ústředí) ani organizaci v **Bruntále** ani organizaci v **Novém Jičíně**. Tyto organizace však také vyvíjely bohatou činnost a to díky podpoře z ústředí v Brně.

V **Bruntále** se konala tradiční Mikulášská nadílka, fungoval fotbalový, hudební, taneční a doučovací kroužek. V létě byl také realizován týdenní tábor na Horské chatě Slunečná, Nová Ves u Rýmařova.

V **Novém Jičíně** fungovalo komunitní centrum, kde rovněž pracovaly děti v kroužcích. Také v Novém Jičíně byla uspořádána Mikulášská besídka a letní tábor na Horské chatě Slunečná v Nové Vsi u Rýmařova.

4. Činnost v oblasti kulturní.

SRNM se v minulém roce věnovalo i práci v oblasti kulturní. V rámci grantu Open Society Fund jsme obdrželi podporu pro provozování dětského divadla ve výši 50.000 Kč a pro uskutečnění akcí tzv. hudební sekce částku 79.960 Kč. Zejména hudební sekce a v rámci ní produkce na Djangofestu byly mimořádně úspěšné a veřejností – nejen romskou – velmi navštívené a kladně oceněné.

SRNM podporuje také profesionální romskou kapelu Gulo čar a zasloužilo se o neobyčejně kvalitní natočení CD nahrávky této kapely.

Již tradičně je SRNM zástupcem pro mnohonárodnostní festivaly, které jsou v Brně pořádány zástupci slovenské národnosti a Romové zde vystupují jako rovnocenný účastník těchto navýsost kulturních akcí národnostních menšin v Brně. SRNM usiluje, aby Romové z Brna i jiných měst dostali možnost se tímto způsobem kulturně prezentovat a ukazovat při tom právě pozitivní stránky romské kultury.

SRNM je velmi úzce napojeno na Muzeum romské kultury a představuje dosti výraznou část laické veřejnosti, působící i na rozvoj činnosti tohoto romského institutu kultury a historie Romů. tato činnost slouží ku prospěchu obou institucí.

Činnost v oblasti kulturní se do značné míry kryje s činností výchovně – vzdělávací, protože vzdělávání v kulturní oblasti je její nedílnou a podstatnou součástí. Proto tato činnost byla hrazena také z částečně stejných zdrojů jako činnost výchovně – vzdělávací.

V oblasti kulturní tedy probíhaly následující činnosti:

- ve všech pobočkách fungovala řada kroužků stimulujících a kultivujících schopnost estetického cítění a vyjádření se uměleckými prostředky (např. kroužek výtvarný, divadelní kroužek, nástrojová výuka, zkušebna pro mladé skupiny atd.)
- pořádaly se akce (např. oslavy Dne Romů, Dne dětí, Vánoční a mikulášské besídky atd.), kde se činnost v těchto kroužcích prezentovala na veřejnosti
- děti vystupovaly i na akcích, které jsme nepořádali a kam byli pozváni a většinou sklízeli velký úspěch (zejména Divadelní sekce)
- uskutečnilo se několik výletů za poznáním (např. do Muzea romské kultury, do Hradce Králové, na Svatý kopeček u Olomouce na Romskou pouť atd.)
- byl uspořádán Multietnický festival Djangofest a hudební dílna

Multietnický hudební festival Djangofest (pojmenovaný podle křestního jména slavného francouzského jazzmana romského původu Django Reinhardta) a hudební dílna si vyžádaly značné finanční prostředky. Tato akce byla tedy uspořádána za laskavé podpory **Ministerstva kultury** v celkové částce 100 000,-. Festival a hudební dílna byli realizovány v projektu „**Hudební dílny mladých romských muzikantů**“, program Kulturní aktivity příslušníků národnostních menšin žijících v ČR a v projektu „**Romská hudební dílna**“ z programu Integrace romské komunity.

Záměrem projektů bylo uspořádání dvoudenní akce:

1. **(den) Hudební dílna**, která byla zaměřena na romskou hudební tradici. Cílem bylo zprostředkovat setkání mladých romských hudebníků (navštěvujících naše kurzy a hudební zkušebnu) s významnými romskými osobnostmi hudební scény a podpořit tak jejich motivaci k práci s nástrojem a dalšímu hudebnímu vzdělávání. Dílny se zúčastnilo celkem 25. dětí a byla vedena jazzovým kontrabasistou Josefem Fečem, dále Josefem Bagárem - hráčem na bicí nástroje a Zdeňkem Lázokem – hráčem na kytaru. Součástí dílny byl i workshop hry na africké bubny uskutečněný v rámci první části programu festivalu Djangofestu vedený lektory z hudební skupiny Tubabu – rytmy západní Afriky.
2. **(den) Multietnický hudební festival** s antirasistickým zaměřením, na kterém vystoupily hudební formace různorodých etnických směrů. V tomto projektu jsme usilovali o prohloubení spolupráce s dalšími zástupci menšin žijícími v ČR a městě Brně, kteří mají v hudební oblasti co nabídnout. Oslovili jsme všechny národnostní menšiny žijící v Brně a nakonec se ke spolupráci přihlásilo Německé kulturní sdružení s vystoupením dětského pěveckého souboru Špilberští vrabčáci a řecká obec s vystoupením hudební skupiny Prométheus. Dále vystoupili: Divadlo hrou (SRNM), Čercheňa (taneční soubor, DROM), Merci (taneční soubor, o.s. Ratolest), Zkušebna funky (SRNM), Gulo čar, Terne čhave, Rozen trio, Alltec trio. Byla také uskutečněna videoprojekce z archivu Muzea romské kultury, promítán film Smradi, ochutnávána romská tradiční kuchyně atd.

V tomto projektu, který nemá v dosud období a který sklídl velký úspěch u široké laické i odborné veřejnosti hodláme pokračovat i letos, pokud se nám podaří sehnat dostatek finančních zdrojů, v což doufáme.

5. Vydávání čtrnáctideníku Romano hangos.

SRNM je vydavatelem tohoto periodika od r. 1999. V roce 2002 již trvala vydavatelská činnost 4. rokem. V tomto roce byla vydavatelská činnost podpořena MK ČR částkou 1 400.tis. Kč. Nadace rozvoje občanské společnosti podpořila vydavatelskou činnost rovněž a to částkou necelé 1 200 tis. Kč, z nichž bylo v roce 2002 využito 388.249 Kč, převážně pro nákup vozidla, které umožní provádění investigativní žurnalistické práce. Do roku 2003 zůstává 811.431 Kč. Tyto prostředky budou vedle vydavatelské činnosti využity též pro uspořádání semináře romského jazyka pro redaktory všech romských periodik v ČR. Tento akt nesporně znamená významný příspěvek do procesu integrace Romů ve společnosti i podporu jejich identity a ukazuje současně i na rozsah činnosti naší organizace na celostátní úrovni.

Získané finanční prostředky umožnily v roce 2002 plnou vydavatelskou činnost bez výrazných omezení. Rovněž je možno konstatovat, že Romano hangos již ustálilo svoji tvář po stránce grafické i obsahové a potvrdilo své dobré kvality bez jakéhokoliv bulvárního nádechu.

V redakci se rovněž vytvořily podmínky pro úspěšné zvládnutí týdeníku pro příští rok. Projekt na týdeník byl v závěru roku podán a byl úspěšný. Získaná dotace na rok 2003 sama o sobě ještě neznamená plné vydavatelské činnosti v týdenní periodicitě, je však dobrým základem, který musí být dále rozvíjen odborně vydavatelsky i finančním zabezpečením.

SRNM jako vydavatel romského periodika začalo v minulém roce spolupracovat i s jinými vydavateli romských periodik, zejména s Amaro gendalos. To je při stále ještě panující roztržetosti romské komunity krok více než příznivý.

6. Právní a sociální poradna

I v roce 2002 pokračovala činnost této poradny v rámci aktivit SRNM. V tomto období však bylo možno práci v právní, občanské a sociální poradně neobyčejně zkvalitnit a to díky grantu NROS ve výši 468.588 Kč. Bylo možno přijmout do stálého pracovního poměru mladou absolventku střední školy a právních služeb profesionálního romského právníka.

Kancelář tak nabyla profesionálního charakteru a všechny druhy služeb byly konány systematicky a programově a všechny případy sledovány až do konečného vyřešení.

Přehled, který následuje, ukazuje o jak početnou klientelu se jednalo a jaké druhy případů byly řešeny s jakými výsledky.

Na základě výsledků práce této poradny bylo možno činit i hlubší a obecnější závěry, které byly potom využity a dále jsou využívány argumentačně pro jednání s úřady města i jednotlivých městských částí s vysokou aglomerací Romů.

Právní a sociální poradna

Tento projekt byl podpořen Nadací rozvoje občanské společnosti. Byl zahájen 1.1.2002 a pokračuje i přes ukončení podpory z NROS dosud. Projekt byl rovněž spolufinancován z prostředků získaných z MPSV ČR, podporován Radou vlády pro romské záležitosti a terénní práce, která je významnou a nedílnou součástí tohoto projektu byla podpořena z prostředků vlády. Nyní je projekt financován z jiných zdrojů, které se nám podařilo získat.

Obsahem projektu bylo:

- 1) **sociální poradenství** – bytové záležitosti, poradenství v krizi
- 2) **právní poradenství** – prováděno profesionálním romským právníkem, šlo především o řešení trestních záležitostí, nejčastěji s rasovým motivem
- 3) **monitoring** – návštěvy v rodinách, jednání na úřadech a monitoring procesu řešení problematiky

Účel projektu:

- všeobecný vzestup Romů a jejich občanské angažovanosti realizovaný pod heslem „Upre Roma“ (Vzhůru Romové)
- integrace Romů do společnosti (řešení problému sociální vyloučenosti)

Výsledky projektu:

Protože jde o dlouhodobou práci, nelze očekávat masivnější viditelný dopad ani v romské komunitě, ani ve změně pohledu majoritní společnosti na problematiku soužití. V rámci projektu však bylo nesporně pomoci řadě klientů, kteří jsou sociálně slabí a nebyli by si schopni podobné služby uhradit.

Také se zvýšila důvěryhodnost naší organizace v očích našich klientů, protože učinili zkušenost, že i v extrémně problematických případech lze najít nějakou formu pomoci.

Dobrym výsledkem projektu je jeho trvalá udržitelnost. Díky intenzivní práci na získávání dalších finančních zdrojů a profesionalizaci pracovního týmu můžeme s radostí konstatovat, že jsme schopni v projektu pokračovat v dalších letech. Přispívá k tomu i fakt, že SRNM se nyní transformuje na obecně prospěšnou společnost a dále pokračuje ve své práci ve všech svých odděleních a to již 13. rokem.

Podarilo se nám rovněž při plnění tohoto projektu navázat funkční spolupráci se státními institucemi a samosprávou, která má charakter partnerských vztahů. Naše organizace se stala jejich důvěryhodným partnerem i kritikem. Ukázalo se také, že úřady mohou být přinuceny ke vstřícnějšímu jednání při řešení záležitostí Romů.

V neposlední řadě jsme příkladem demokratické protiváhy státní moci a prezentujeme potřeby občanů této společnosti.

Vyhodnocování projektu:

- pravidelné porady při zjištění závažných skutečností a hledání cesty, jak daný konkrétní problém řešit
- při opakování případů stejného druhu byl takový případ zobecněn a v jednání se zástupci radnice byl prosazován návrh na zásadnější a věcné řešení
- veřejné prezentování našich zjištění a zobecnění v Romano Hangos
- prezentování těchto zjištění v radě vlády pro záležitosti romské komunity s návrhy na systémová opatření

Aktivity v rámci projektu

1) Řešení bytové situace romských klientů

Cílem je pomoci romským klientům s žádostmi o byt. Celkem se řešila problematika 126 klientů v celkem 1104 intervencích. Byt byl přidělen 44 klientům, jednání 82 klientů stále pokračují. Chodí samozřejmě další klienti.

2) Právní záležitosti klientů

Cílem je pomoci klientovi ve věcech, které vyžadují zásah právníka. Jsou to: rozvody, výživné, občanství, pracovní spory, splátkové kalendáře, svěření do výchovy, dlouhodobý pobyt, přestupkové řízení a další. Celkem byla poskytnuta pomoc 59 klientům, což představovalo 170 porad a sepsání. Do této statistiky však nejsou započítána trestní sledování a s tím spojené úkony.

3) Soudní případy a žaloby

Týkaly se extrémních činů ze strany Skinheads, Romů a Policie ČR.

Šlo o sledování zejména následujících případů:

- vražda Roma Absolona Svitavy
- případ bratrů Polákových a neadekvátnosti jejich trestu
- smrt Roma Vladimíra Pechy na policejní služebně Brno – Královo Pole

4) Jednání s úřady

Na základě vyřizování žádostí klientů v poradně a na základě monitoringu bylo nutno jednat s úřady s cílem odstranit nedostatky v jednání úřadů. Šlo především o problém vylučování romské komunity z procesu rozhodování a řešení naléhavých potřeb občanů, nejtíživěji postihnutých. Jako organizace podílející se na provozování sociálních služeb spočívajících v terénní práci mezi klienty a bezprostřední pomoci jim, jsme současně působili na vykonavatele rozhodnutí – úřady, a to k vyrovnání disproporcí mezi názory obou stran, a tím jsme vytvářeli prostředí, které přispívá k řešení problémů romské menšiny.

5) Vyřizování odškodnění za ukryvání v době 2. světové války

Těžištěm práce byla pomoc při vyplňování náročných několikastránkových formulářů pro odškodnění Romů ukryvaných během války před odsunem do transportů do koncentračních táborů. Celkem bylo zpracováno a předáno 30 žádostí.

6) Monitoring

Důvodem monitoringu byla snaha vytvořit představu o skutečných potřebách romských rodin a o tom, jak jsou tyto potřeby naplňovány. Zjištěné informace budeme šířit dál médii i neformálními cestami.

7) Společenské záruky

SRNM skládalo záruky na podmíněčné propuštění z výkonu trestu. Naší odpovědností byla také pomoc vězňům při návratu ke spořádanému způsobu života. Společenská záruka byla poskytnuta celkem 25. odsouzeným, z toho 21 bylo vyřízeno kladně.

Cílem záruk, které se týkaly především mladých, poprvé odsouzených Romů, bylo poskytnutí druhé šance pro vedení spořádaného života a v konečném důsledku tak působit na snížení kriminality romského etnika.

Součástí projektu také bylo šíření informací týkajících se práce soc. – práv. poradny, lidských a občanských práv a jejich vymáhání a reflexe činnosti SRNM v čtrnáctidenníku Romano Hangos a v celostátních denících (Mladá fronta, Lidové noviny, Rovnost, Právo).

Partneři projektu:

Partnerem projektu bylo Muzeum romské kultury. Jeho role spočívala především v příspěvcích pro Romano Hangos. Tyto příspěvky měly primárně za úkol prosazovat posílení identity Romů a jejich sebevědomí při úsilí o prosazení se ve společnosti a začlenění se do jejich struktur. Dalšími konkrétními projevy této spolupráce byla tisková konference uspořádaná v souvislosti s odškodněním Romů za holocaust a společná práce

při vyřizování jednotlivých žádostí klientů jak MRK, tak v SRNM, dále pak pomoc MRK při ukládání materiálů týkajících se fotodokumentace jako doplňku monitoringu sociální, lidsko – právní a společenské situace Romů. Tyto materiály jsou přehledně a odborně uloženy, tak aby mohly být dle potřeby kdykoli k dispozici, což je v kanceláři právní a sociální poradny velmi problematické zajistit.

7. SRNM jako partner pro samosprávné a státní instituce v procesu integrace Romů

Úsilí o dosažení partnerského vztahu vůči samosprávným a státním institucím v procesu integrace Romů do společnosti bylo vlastně prvotní příčinou založení SRNM. V tomto úsilí naše organizace nadále pokračuje, byť se střídavými úspěchy. Nedostatky však pramení spíše ze strany samospráv a státu než ze strany naší.

Poslední zkušenosti ukazují, že romští zástupci v nevládních romských občanských organizacích nemají stále dostatek důvěry, aby mohly být samostatně a suverénně pověřovány úkoly, které občanským organizacím přísluší v procesu integrace Romů. Paternalisticky musí za každou cenu i tento proces probíhat úředně prostřednictvím radnic a krajských úřadů s argumentem, že jiná cesta neexistuje. Je to jeden ze zřejmých projevů nedůvěry autorit ve schopnosti občanských, v tomto případě romských organizací.

Přesto však platí, že v místech, kde máme své organizace, jsme přijímanými partnery pro nejrůznější jednání. Toto postavení je nutno kvalitativně zlepšovat a též hledat cesty pro prostorové rozšíření působnosti naší organizace v moravském prostoru.

Naše zastoupení v tomto prostoru je dosti silné v regionu Severomoravského kraje (Ostrava, Bruntál, Nový Jičín, Frýdek-Místek), slabší je v regionu Olomouckém a to pouze v Olomouci a Šternberku a i přes silné postavení SRNM v Brně, je další účast v Jihomoravském regionu méně patrná. Zlínský region je spíše doménou naší spřízněné organizace DAR. V každém případě by však bylo zapotřebí posílit vliv a působení naší organizace v Jihomoravském regionu alespoň na jižněji položená města a to Břeclav, Znojmo, Mikulov a Hodonín. Rozšíření působnosti v Olomouckém kraji by mělo směřovat severněji a do oblasti Jeseníku, Přerova a Prostějova. To vše jsou místa, kde jsou silné romské komunity.

Při dosažení tohoto cíle by se SRNM mohlo pokládat za organizaci, zastupující Romy a vytvořilo by tak dobrý základ pro romskou reprezentaci naprosto mimo vládní sféru a dosáhnout tak efektivnějšího a ze strany Romů i důvěryhodnějšího postavení při prosazování politiky romské menšiny ve státě.

Zatím tato hluchá místa jsou vyplňována jednorázovými akcemi redaktorů Romano hangos v rámci jejich žurnalistické činnosti, což v žádném případě nemůže znamenat reálné kroky k řešení špatných situací Romů, nýbrž pouze upozornění na tuto situaci. Touto činností se zabývá i současný předseda organizace, který je členem vládní Rady pro záležitosti Romů a má právo k takové činnosti. Je to však úkol pro jednotlivce nezvládatelný. Tato činnost by měla nabýt systémového charakteru. Toho by bylo možno dosáhnout prostřednictvím krajských romských koordinátorů. To je nesporně reálná cesta, zatím však se takto romští koordinátoři nechovají.

Naše organizace prostřednictvím některých svých členů má ještě další zastoupení v České komisi Unesco (Ing. Holomek), v Koordinační radě Česko-německého fondu budoucnosti (Helena Danielová z Muzea romské kultury), v Radě vlády pro národnostní menšiny (PhDr. Horváthová Jana).

Máme též zastoupení i v mezinárodních institucích a to v Radě ředitelů v Centru pro práva Romů v Budapešti – Roma Rights Center (Ing. Holomek) a nově vytvořené instituce

v Bruselu, ERIO – European Roma Information Office (Ing. Holomek), která byla založena teprve v roce 2003 přímo v centru Evropské Unie jako mezinárodní nevládní romská organizace, která má za svůj hlavní cíl vytvářet podmínky pro přímou podporu romských projektů ze strany EU bez zprostředkovávání finančních toků vládami států.

V říjnu roku 2002 byl oceněn předseda SRNM Ing. Holomek státním vyznamenáním, které převzal z rukou prezidenta Václava Havla za zásluhy o Českou republiku. Nepochybně je to především ocenění práce všech členů a pracovníků SRNM a spolupracujících institucí a osob v práci na poli pozvednutí Romů. Toto úsilí má ovšem svůj podstatný a hluboký základ již v dávné minulosti před „sametovou revolucí“. Toto vyznamenání je oceněním práce nás všech a znamením, že jdeme dobrou cestou.

V důsledku toho se naše organizace podílí na nejdůležitějších jednáních, které se v programu integrace Romů do společnosti vyskytují. Při tom je důležité si uvědomit, že se nepohybujeme pouze v úzkém kruhu tak říkajíc romských problémů, nýbrž pracujeme i v oblastech širších, které se na první pohled Romů netýkají. Tím v praxi názorně ukazujeme svůj náhled na řešení společenských problémů. Dokládá to příznačně už 12 let trvající název naší organizace „Společenství“ a její práce – jako společenství angažovaných občanů. Naše záměry a názory se nemění. Jdeme vytrvale a cílevědomě za vizí, kterou jsme si předsevzali, vyjádřenou heslem „Upre Roma!“

Závěry:

Lze konstatovat, že organizace jako celek splnila svůj program zadaný minulým Sněmem v roce 2001.

I nadále však procházela velmi složitým obdobím, charakterizovaným tlakem kontrolních orgánů pro přísné a přesné dodržování pravidel při využívání finančních prostředků i obsahovému plnění programů podle zákonů a regulí daných v dohodách donátorů. Jedná se zejména o státní kontrolu Finančního ředitelství. Těmto kontrolám čelíme se ctí i když je při nich zjištěna řada závad a nedostatků. Tyto závady však nespádají vždy na náš vrub i když v konečné fázi na ně doplácíme především my. To je dáno nejasnostmi a nepřesnostmi v regulích, které je možno vysvětlovat různě. Na základě těchto kontrol se však nedostatky postupně odstraňují.

Nadále platí nedostatek v komunikaci mezi Ústředím a reg. organizacemi. Již minulý Sněm konstatoval potřebu zřízení funkce metodika pro reg. orgnizace. Tento úkol nebyl splněn a jeho splnění je třeba věnovat pozornost.

Ukazuje se také, že cesta v posilování širšího integrálního celku, jakým je naše organizace, je správná. Sdružování lokálních a regionálních organizací Romů do větších celků je směr, který přináší užitek, větší sílu a autoritu a také podporu malých organizačních složek, které by samostatně jinak zanikly a v lepším případě živořily. Praxe všude kolem to jednoznačně potvrzuje.

To však nebrání nikterak tomu, aby byla povyšována samostatnost reg. organizací v obsahové, finanční i organizační práci. Ústředí slouží především jako metodický orgán s úkolem pomoci po všech stránkách, pokud se toho nutnost ukáže. Je také ochrannou složkou, která do značné míry může zabránit neblahým důsledkům činnosti organizace v důsledku neprofesionálnosti a živelnosti, kterých se nelze při vši snaze ubránit.

Ze všeho, co bylo v této zprávě řečeno, lze usoudit, že organizace je připravena k transformaci do kvalitativně vyššího celku, jakým je obecně prospěšná společnost.

Pro založení takové organizace je vše připraveno a v okamžiku, kdy je tato zpráva vyhotovována, je již podána žádost na rejstříku obecně prospěšných společností.

Je tedy jisté, že zpráva SRNM o.p.s. bude v příštím roce obsahovat vedle všech dalších náležitostí i audit nezávislého auditora, který má za účel zhodnotit činnost celé organizace i z pohledu její efektivnosti a věcné správnosti využití finančních prostředků.
Je jisté, že organizace vstupuje do další etapy, kdy její činnost by neměla být již závislá na jedné nebo několika tzv. „nepostradatelných lidech“, nýbrž zabezpečena programově a systematicky pro funkci v dalších obdobích bez závažných problémů. Bohdá tomu tak bude!

Brno, 30. dubna 2003

Zprávu zpracovaly: Bc. Michaela Killarová – koordinátorka výchovné
a vzdělávací činnosti
Ing. Zuzana Holomková – ekonom
Zdenka Císařová – pracovnice právní a soc. poradny

Za správnost: Ing. Holomek Karel – předseda